

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. VII. Maximas gratiarum actiones Deo reddit Hymnodia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

tentiarum concentu omnes illos quos diligere con-
ueram, ineloquentes reddit & mutos. En qua-
rum bonum à Psalms hauriebat Cardinalis Pe-
trus. Idem nobis quoque euenire potest, si
ipfos ad illud recipiendum præparemus. De-
itaque, qui omnibus dat affluenter, enixè pos-
lemus, vt sua nos visitatione dignetur, sapienter
dicamus: *Reuela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua Domine; seu, vt legit P. Hiero-
mus, videbo mirabilia tua Domine.*

*Dispositio
cordis ad
psallendum
à Deo exoranda.*

Psal. 118.

C A P V T VII.

Maximas gratiarum actiones Deo reddit Hymnodia.

*Gratitudi-
nis necessa-
ria obliga-
tio.*

*Ingratitu-
dinis nota
turpis.*

*D. Bern.
Serm. 10.
in Cant.*

NECESITATIS & obligationis arctissimo
culo tenemur Deo perpetuas reddere gra-
tias, ob multiplicia eius in nos deriuata dona
beneficia; ob ea præsertim quæ maiora illustri-
raque existunt, qualia sunt quæ animæ salutem
respiciunt æternam, nimirum incarnationis, mor-
tis & redemptionis Domini nostri. Si quis
esset, qui tantæ obligationis oblitus Dei beneficia
numquam recoleret, iste non solum grauissi-
mæ culpæ efficeretur reus, sed turpem ingratu-
ditatis notam sibi inureret, nullo vnquam remedio
abolendam. Qui studuerunt animi grati signifi-
cationem exhibere Deo Hymnos offerentes, non
solum à præfato immunes reatu euaserunt, sed
Benefactori infinito altissimum præstiterunt ob-
sequium, gratissimumque obtulerunt Sacrifi-
cium: illud nimirum, aiebat D. Bernardus, quo
Hymnographus, potiùs dixerim, ipse Deo

per Dauidem, pronuntiauit, *Sacrificium laudis* Psal. 49.
honorificabit me; asserere volens, se honorem &
 gloriam suam sitam agnoscere in nostris Hym-
 nis, quos ei in gratiarum actionem decantantes
 offerimus, illius celebrantes magnificentiam, li-
 beralitatem, misericordiam, amorem, suauitatem.

Hoc Hymnorum Sacrificium, addit D. Ber-
 nardus, est mysticum illud vnguentum incar-
 nato Verbo aded carum, vt ore proprio maximis
 extulerit præconiis coram discipulis effusum à
 proficiente Magdalena super caput eius. Pretio-
 sum quidem fuit & omni suauitate redolens pri-
 mum vnguentum effusum ad eiusdem Domini
 nostri pedes in alio solemnè conuiuio ab eadem
 muliere tunc pœnitente, sed pretiosius & fragran-
 tius & carius fuit declaratum alterum ipsius mu-
 lieris non iam pœnitentis, sed maximè proficien-
 tis in diuini amoris ardore & disciplina perfectio-
 nis, effusum super caput, dum ad cœnam recum-
 beret Christus Dominus, non in aliena domo sed
 in propria, vnà cum Lazaro & Martha germanis;
 inde autem pretiosius, quia non pedes, sed caput
 perfudit. Caput enim Christi hominis est diuini-
 tas Verbi, ait Paulus. Caput istud vnguento li-
 niunt pretioso, qui, Deo gratias reddentes, ipsi,
 tamquam omnium donorum auctori, omnia re-
 ferunt accepta. Quod tunc altè expletur, quan-
 do Dauidica Hymnodia ad huiusmodi finem di-
 rigitur: quod facillè potest expleri, quia nullus
 ferè poterit reperiri Psalmus, in quo vel altissi-
 mæ non referantur gratiæ Deo, vel insignia non
 recolantur beneficia & dona à Deo deriuata tum
 in se tum in alios.

Sicut fuerat à Deo sanctus Dauid peculiaribus
 donatus

*Gratiarum
 actio exple-
 tur Sacrifi-
 cio Hymno-
 rum.*

*Magdalena
 bis effudit
 vnguentum
 ad pedes &
 ad caput
 Christi.*

i. Cor. ii.

*Gratiarum
 actiones in
 psalmis re-
 periuntur
 singulares.*

Gratiarum
actionum
studiofissi-
mus David.

donatus fauoribus, ita studiosissimus gratitudinis esse curauit. Imò tale excitabatur in hoc seculo viro studium Deum suum laudandi & celebrandi; quoties aliquo nouo vel auxilio vel dono ornabatur, vt continere non valeret os, gestus & manus, aiebatque se velle exultare, cantare, psallere; corpore toto commouebatur saliens, tripudians, ore canebat iubilans, manu pulsabat psalterium & citharam. Animam propriam alluens quadam prosopopœia non ingrata, quæ alteram personam inuitans, eam vocabat & prouocabat ad gratiarum actiones & ad beneficiorum iugem memoriam, ad Deum benedicendum, laudandum & celebrandum. In quodam modo præsertim resplendet Psalmo 102. quem abrupto incipit: *Benedic anima mea Domino, omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes tributiones eius.*

Iusti ex
usu gratia-
rum actio-
num cogno-
scuntur.

Ex hoc studio gratitudinis quispiam dixit cognosci & distingui virum iustum ab impijs. Saltem asserere sine hyperbole licebit, quòd iusti quasi vim sibi inferri sentiunt ab acceptis beneficiis, vt in laudes Benefactoris emulsi- pant. Nullum præterire patiuntur donum, etiam naturale & omnibus commune, quod non pertinet sibi particulare & proprium, & pro quolibet ipsorum non referant ex animo gratias. Hoc studium obseruauit Hymnographus esse iustorum propriam conditionem Psalmo 64. vbi enumerans omnia beneficia naturalia, quæ Deus ratione suæ prouidentiae omnibus uiuentibus largitur quotannis non desistit, nempe ubertatem segetum, ouium fecunditatem, pascuorum abundantiam,

dantiam, aquarum opportunitatem, victus omnis abundantiam, dierum noctiumque vicissitudinem felicem, dicens: *Exitus maturini & vespere delectabis. Vistasti terram & inebriasti eam; multiplicasti locupletare eam. Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum; quoniam ita est preparatio eius. Riuos eius inebria, multiplica gemina eius; in stillicidiis eius latabitur germinans. Benedices coronæ anni benignitatis tuæ; & campi tuæ replebuntur ubertate. Pinguescent speciosa deserti, & exultatione colles accingentur. Induti sunt arietes ouium, & vales abundant frumento.* Tandem concludit, quod iusti inde excitati Hymnos arripient, ut Deum donatorem omnium bonorum concelebrent: *Clamabunt, etenim Hymnum dicent.*

Quamuis communia omnibus sint beneficia, iusti tamen tantum sibi tantum sibi assumunt onus, ac si tantum sibi Deus mundum, creaturas, vitam, redemptionem tradidisset. Nec distat à veritate hic iustorum affectus; nam verè Deus ita singulum quemque hominem diligit, sicut diligit vniuersum orbem. Hinc illa Theologorum suaui doctrina, talem esse in Deo caritatem, ut ob vnus salutem Verbum aeternum ita in mundum venerit factus homo, uti propter homines omnes; quemadmodum mirabili celebri que visione dignatus est declarare Dominus noster Episcopo Carpo, quam sanctus Dionysius Areopagita ad Demophilum scripsit. Cùm hic sanctus vir maximo zelo exardesceret in duos scandalos peccatores, ostensiq; illi essent in visione quod statim essent in infernum detrudendi, non solum gaudij signum exhibebat, sed extensa nitatur

Grati animi perfectio beneficia communia reputat sibi propria.

Verbū Dei factus est homo tam pro vno quam pro omnibus hominibus.

D. Dionys. Epist. ad Demoph. Mira Carpi visio de caritate Dei erga homines.

E

tebatur

rebatür manu eorum accelerare impulsum, ut
 tius ex hoc mundo tollerentur. Tunc descendens
 Dominus noster Iesus è caelesti sede, se posuit
 megium inter Carpum & illos iuuenes, & ad
 Carpum adhuc manum habentem extensam con-
 uersus dicebat: Percute me, impelle me, parat-
 sum enim iterum pro istorum salute mori. Hinc
 illa vsurpatio pronominis *mei*, quòd solent
 iusti Deum alloquentes frequentare, quemad-
 modum obuiam habemus passim in Davidicis
 Psalms, vbi dum Psalter alloquitur Deum, ap-
 pellat *Deum meum*, non *Deum nostrum*, quia
 Deum ita comparatur affectus, sicut in aliis
 bus etiam communibus, quas impensè amamus
 quibusque maximè delectamur, ut eas dicere
 leat affectus suas.

*Iusti ex af-
 fectu appel-
 lant Deum
 suum, non
 Deum no-
 strum.*

*Pronomen
 meum est
 vox affe-
 ctus.*

*Ioan. 20.
 Verba di-
 ni Thoma
 Apostoli,
 Dominus
 meus, &
 Deus meus,
 plena sunt
 miris affe-
 ctibus.*

Seraphicus Franciscus, qui Deum intensissimè
 diligebat, sicut Hymnorum cantus in choro
 studiosissimus, ita in suis priuatis orationibus
 aliud frequentius ore vsurpabat quàm illa verba
Deus meus, & omnia. Feruentissimus quoque
 Apostolus Thomas, quando ex Vulnerum seu
 caricum Saluatoris Domini contactu exarsit
 amore, exclamans dixit: *Dominus meus, & Deus
 meus*. Puto quòd iste Apostolus tunc mente con-
 fulus remaneret, expendens infinitam Dei Ro-
 demptoris & dignationem & caritatem, ut pro-
 vno voluerit iterum apparere, quemadmodum
 ceteris omnibus Apostolis simul apparuerat, cog-
 noscens hinc eum esse erga se ita affectum, ut,
 opus esset, ipse nouas plagas, nouam mortem
 set subiturus, idèd vt tanto responderet amor-
 tacitè se obtulit supplicis, tormentis & morti,
 si minùs pares, saltem quas posset maiores repe-
 dere

deret grates, & exclamavit, *Dominus meus, & Deus meus*; quasi dicens: Tu pro me morti te ipsum exposuisti, ecce ego pro te me ipsum eidem morti trado, suscipe me Dominus meus, & Deus meus.

Deum suum appellarunt etiam profani, à quo beneficia non leuia hauserunt. De quodam cecinit Poëta:

Namque erit ille mihi semper Deus. ———

Simili parœmia vsi semper sunt iusti & sancti viri dicentes, se in posterum habituros Dominum in Deum, quando ab ipso custodirentur, regerentur, protegerentur. Celebre est ad hanc rem votum à sanctissimo Patriarcha Iacobo emis-

sum, qui Deo spondit, se illum in Deum suum semper habiturum, *Erit mihi Dominus in Deum*, si ab ipso custodiam, victum, vestitum, reditum-

que felicem in patriam obtineret. Hac vsus est locutione sanctus vir, non quia aliquando ei fuerit alter Deus, cum ab ipso ortu fuerit illi semper Dominus in Deum, sed, uti optimè explicat Ca-

ietanus, quia specialiori maioriq; cultu statuebat, gratitudinis ergo, in posterum colere & venerari Deum, soluendo nimirum decimas omnium rerum suarum ad illius honorem, tum etiam ibidem erigendo lapidem quasi aram, templumque dicando ad illius honorem. Sanctorum virorum tum veteris tum noui Testamenti hoc fuit semper proprium institutum, quando beneficia aliqua insignia obtinebant à Deo, statim no-

uos colendi modos promittere, Hymnos & Can-

tica concinere. Hymnum dixere post beneficia Moyses & Maria post transitum Maris rubri; Anna nato Samuele; Debora cæso Sisara; Iudith

Ving. Ec-
loga 1.

Iacob Pa-
triarcha
quando be-
neficiis au-
gebatur,
maiorem
spondebat
sanctita-
tem.
Gen. 28.

Iusti post
beneficia in
gratiarum
erumpunt
actiones.

trucidato Holoferne ; Tobias hospite recepto filio ; Zacharias nato Ioanne ; beata Virgo Deo para concepto Verbo Dei ; Simeon viso Christo Dauid noster quoties nouo aliquo beneficio visitaretur , nil aliud spondere solebat benefactori Deo , non aurum , quo copiosè abundabat , ne vitulos saginatos , quos possidebat innumeros

- Psal. 143. sed non nisi Cantica noua & Hymnodiam : *Deus Canticum nouum cantabo tibi , in psalterio decem chordarum psallam tibi. Quod saepe alibi promittit , & ex sexcentis id tantum profero quod Psalmo 70. declarat , vbi , cum narrasset multas spiritus consolationes à Deo acceptas , spondet*
- Psal. 70. *tim perpetuum Hymnodiae usum : Nam & confitebor tibi in vasis Psalmi veritatem tuam. Deus psallam tibi in cithara , sanctus Israël. Extabunt labia mea cum cantauero tibi , sed & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam.*

Ingratitudo est omnium vitiorum pessima.

D. Ambr.
1. 2. Offic.
2. Tim. 3.

Beneficiorum obliuio est Deo odibilis.

Ierem. 2.
Deut. 32.

Psal. 103.

Magna profectò vis beneficiorum in Dauidis animo , vt Deo suo Hymnos offerret in actione gratiarum indefessam. Nouerat sanctus vir ingratitude vitium esse omnium vitiorum pessimum , & ingrato nihil reperiri iniquius , vt patet eà docuit & scripsit D. Ambrosius. Scimus ingratos recenseri ab Apostolo Paulo inter illos sceleratos qui dominabuntur nouissimis diebus & periculosis temporibus. Imò , si rectè attendere nouerimus , videbimus Deum nihil magis odibile in hominibus mortalibus quàm beneficiorum obliuionem. Hinc illa exprobratio tam acris in populum Hebræum , quia oblitus esset Dei diebus innumeris. Hinc illa inuectiua Moysis tam ferrea in eundem populum , quia oblitus erat Creatoris. Hinc illa vehemens obiurgatio Dauidis in eundem,

eumdem, quia oblitus est Dei, qui saluauit eos. Quare aliquando non dubitauit Dauid omnem præcipuorum flagellorum, quæ à Deo, iustissimo nostrorum scelerum vindice, mortalibus immittuntur, originem ac causam huic ingratae obliuioni adscribere. Narraturus enim in suis Hymnis populo Hebræo causam tot malorum quæ veteres Israëlitas in deserto afflixerunt, cecinit eam in primis fuisse diuinorum beneficiorum obliuionem: *Obliti sunt benefactorum* (beneficiorum) Psal. 77.

eius, & mirabilium eius quæ ostendit eis. Etiam Seneca scribere non dubitauit, cum ingratitude varij sint gradus seu species, omnium pessimam esse obliuionem beneficij. Qui familiares habent Dauidicos Hymnos, sicut maximè elongantur ab hoc turpissimo vitio, ita altissimas exercent gratiarum actiones, & præbent præclara grati animi indicia. Nec aptiora verba potest quis

vsurpare quàm Dauidica à Spiritu sancto tradita. In Hymnis huius viri de Deo sublimis & magnificus fit sermo, maxima enarrantur beneficia, nostra vilitas ad rependendum cognoscitur & declaratur. Et quia in omnibus gratiæ sunt agendæ Deo, iuxta doctrinam Pauli, nimirum tam in morbo quàm in sanitate, tam in inopia quàm in copia, tam in desolatione quàm in consolatione, siue in tentatione siue in pace, siue in humiliatio- ne siue in exaltatione, siue in aduersitate siue in prosperitate, siue in persecutione siue in dilectione; quia sæpè maius bonum est morbus, inopia, desolatio, tentatio, humilitas, aduersitas, persecutio, quàm alia quæ videntur bona. Imò quia gratiarum actiones in aduersis pretiosiores sunt & propriæ animi Christiani, iuxta doctrinam di-

*Psalmorum
verba sunt
aptissima
ad gratias
Deo agen-
das.*

*1. Thes. 5.
Gratiarum
actio tam in
bonis quàm
in malis est
vsurpanda.*

*Gratiarum
actio in ad-
uersis est
propria
Christiano.*

D. Hieron.
in c. 5. ad
Ephes.

ui Hieronymi dicentis: *Christianorum propria
virtus, etiam in his, quae aduersa putantur, referuntur
gratias creatori: nam in beneficiis Dei, quae nobis
accidunt, gratulari, hoc & gentilis facit, & Iuda
sed, iuxta Apostolum, haec virtus est maxima,
in ipsis periculis atque miseriis Deo gratiae referuntur,
& semper dicamus: Benedictus Deus; minus
nescio sustinere, quam mereor: haec ad mea peccata
parua sunt: nihil mihi dignum redditur. Hic
omnis Christiani est, hic crucem suam tollens sequitur
Saluatorem; quem nec orbitas, nec damna detra-
hant; quem, ut Flaocus ait,*

3. Carm.
Ode 3.

*Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae.*

Expendebat tunc D. Hieronymus verba Apol-
li: *Implemini Spiritu sancto, loquentes vobis
in ipsis in Psalmis, & Hymnis, & Canticis spiri-
tibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris Do-
mino, gratias agentes semper pro omnibus, in no-
mine Domini nostri Iesu Christi, Deo & Patri.*
Haec eò Hymnodia Dauidica apta est & opportuna
Nam adsunt Hymni ad vtrumque euentum
commodati, quos canebat Dauid non solum tem-
pore prosperitatum, sed etiam persecutionum
pressurarum, eaque semper erat conditione
dis paratus, vt in omni euentu, tempore & loco
benediceret Deum: *Benedicam Dominum in omni
tempore, semper laus eius in ore meo.*

Psal. 33.

*Gratiarum
actio dispo-
nit ad gra-
tias reci-
piendas
maiores.
Deus erga
gratos est
liberalior.*

Huius caelestis Hymnodiae studeamus esse fru-
quentes amatores; quia non solum Deo debita
rependemus gratias, sed insuper ad maiora reci-
pienda beneficia nos hac sancta exercitatione praepar-
abimus. Deus noster erga animos gratos ea an-
cipitur voluntate, vt libentius eos maioribus ce-
mulet.

mulet gratiis & donis. Præclarum est illud quod ad hanc rem adducere solebat D. Bernardus, ex-
 pendens illa verba Ecclesiastæ, *Ad locum, unde Ser. 13. in*
exeunt flumina, reuertuntur ut iterum fluant. Vr-
 gebat hoc pronuntiatum ad prouocandum nos ad Cant.
 gratiarum actionem frequentandam propter no- Eccle. 1.
 stram maiorem vtilitatem, aiebat enim: *Sicut*
aqua per subterraneos recursus mare repetunt, ut
iterum inde rursus erumpant ad nostros usus; ita
etiam spirituales riuus gratiarum, ut arua mentium
rigare non desinant, debent proprio fonti sine fraude
& sine intermissione reddi. & ideò vertit verba:
Ad locum unde exeunt reuertantur flumina gra-
tiarum, ut iterum fluant.

Effectum insignem huius veritatis obseruauit Aug. Tor-
 Augustinus Tornellus in casu sanctissimi Pa- niel. anno
 triarchæ Noë, qui ex speciali Dei gratia duas in 1667. nu. 7.
 se ipso participauit mundi ætates, alteram finiens, Noë ob gra-
 alteri verò initium tribuens. Conspicere licet in ti animi er-
 hoc viro sanctam & piam æmulationem, Dei gnificatio-
 delictet dona largientis, & Noë gratias semper no- nes, maiori-
 uas reddentis. Notum est omnibus, hunc virum bus fuit be-
 maximis à Deo fuisse cumulatam donis ante di- neficijs à
 luuij vniuersalis exterminationem, dono nempe Deo cumu-
 sanctitatis insignis, dono item filiorum piorum, latus.
 nam dictus est vir iustus in generationibus suis;
 dono item præseruationis à communi omnium
 excidio, dono tandem primi renouatoris humanæ
 generationis post diluuium. Hic vir, qui semper
 fuit Deo gratus, magis magisq; excitatus est ad
 gratias singulares reddendas post egressum ex
 Arca, ob tantæ præseruationis beneficium in-
 signe. Altare Deo erexit, quod forsan à nemine
 ante ipsum fuerat erectum, & obtulit super illud

E 4

holocau-

holocaustum in testimonium animi grati, quod adeo carum fuit ipsi Deo, ut asserat Scriptura Deum habuisse illud in odorem suauitatis, quod idem est, ac pergratum ipsi fuisse; & in signum acceptæ consolationis, præstitit deinde illi Deus eiusque familiæ multiplicia & maiora felicitatis beneficia ac dona. Verè itaq; & grauitè asserunt S. Bonaventura, recordationem frequentem acceptorum donorum esse veluti tubæ sonitum qui diuinas pulsat aures, & excitat Dei cor dulcissimum ad maiora dona nobis elargienda. O vos felices Hymnodia studiosos! quia sine labore habent promptas & frequètes ad manum altissimæ gratiarum actiones, quæ si rectè ad Deum dirigantur, maiora & insigniora obtinebunt beneficia.

D. Bonau.
in Theol.
myst. p. 1.
cap. 3.
*Gratiarum
actio est
quasi tuba
pulsans Dei
aures.*

CAPVT VIII.

*Perfectam orandi formam
Hymnodia exercet.*

Innoc. III.
Proem. in
Psa. Pœnit.

SANCTISSIMVS maximusque Pontifex Innocentius III. ut Dauidicorum Hymnorum declararet eminentiam, scribere non dubitauit, quod post Dominicam orationem, inter perfectiores orationes sint enumerandi Dauidis Psalmi, ob eam rationem, quia perfectam orandi formam exhibeant. Hanc orationis sublimitatem assequuntur in Psalmis, qui orationis regulas à sanctis Patribus traditas possident. In primis docet D. Ambrosius, ordinatam orationem inchoare à laudibus Dei, idq; confirmat ex modo orandi tradito à Domino nostro Apostolis suis, cuius prima verba sunt altissimæ laudes: *Pater noster,*

D. Ambr. l.
6. de Sacr.
cap. 5.